

dragelse ikke kan magtes af de enkelte, fordi de mangle Midler dertil. Det er dem, Staten tager sig af, men her spændes der over et langt større Omraade, idet Aandsvageanstalterne tillige tage sig af dem, som ikke kunne arbejde eller til Dels tjene deres egen Føde. Det er min Opfattelse, at dersom disse Anstalter skulle overgaa til Staten, maatte det usejlsbarlig ende med, at Staten kun tog sig af dem, som enten vare udbillingsdygtige eller farlige for Samfundet, men alle de mange, som staa paa Mellemtrinene, og som kun ved det private Initiativ ere komne med under Forsorgen, kunde Staten ikke befatte sig med. Skulde Staten drive en saa kompliceret Virksomhed, som de Kellerske Anstalter, og til Dels ogsaa Gl. Bakkhus omfatte, maatte Staten i Virkeligheden ikke længere se paa Pengene, ikke bryde sig om, hvad det kostede. Det er os jo vel bekendt, at naar Staten har ansat Embedsmænd, Bestillingsmænd og Opsynsmænd, blive de paagældende Personer ikke fjernede, medmindre de gøre sig ligefrem saa uduelige, at enhver kan tage og føle derpaa, ja, man kan næsten sige, medmindre de gøre offentlig Skandale. Der maatte ansættes en Mængde Personer paa dette Omraade, som spænder over saa stort et Felt, og det maatte Personer, som ikke vilde kunne gøre Fjldbest, men som dog stadig lønnes, stadig tære paa Staten uden at gøre Fjldbest i den Stilling, de ere satte i. Skal Staten tage sig af Aandsvagevæsenet, vil den derfor kun kunne tage sig af enkelte. Den maa altsaa udfordre de udbillingsdygtige, og dem, som ere farlige for Samfundet, medens alle de andre vises tilbage til Kommuner, Hospitaller og Arbejdsanstalter, men jeg tror just ikke, at det særlig vil være i den Klasses Interesse, for hvilken det erede Medlem taler. Jeg tror ikke, at det vil være nogen Forbedring for adskillige af de aandsvage, hvis man i Stedet for at henvide dem som nu til de ret gode Anstalter, man har paa Ghebørsgaard, for ikke at tale om de Kellerske Anstalter, som vi her sygte med, vilde henvide dem til Forsørgelse paa Arbejdsanstalter og andre lignende Steder. Jeg tror ogsaa, at Behandlingen der er knap saa god og saa human som paa de Anstalter, hvortil de nu henvises. Jeg erkender fuldt ud, at det Omraade, som vi her beskæftige os med, bliver bedst varetaget, naar det er en enkelt Mand, som staar i Spidsen derved, som selv staber Virksomheden, idet den næsten saa at sige vokser op med ham, naar det er en Mand, som virkelig har Administrationsdygtighed. En saadan Mand havde vi i afdøde Professor Johan Keller, som jo har

stabt hele denne Udvikling, men Spørgsmaalet er nu, om Udviklingen var naaet saa vidt, hvis Staten fra først af havde begyndt at beskæftige sig med denne Sag. Nej, Udviklingen skyldes det udmærkede private Initiativ, det at en Mand arbejder saaledes med Opgaven, som afdøde Johan Keller gjorde, og det samme kan vel ogsaa siges om hans Søn Christian Keller. Det er Grunden til, at disse Anstalter have naaet en saadan Udvikling, at de ere blevne Mønstre for alle Anstalter af den Slags, ikke blot her i Landet, men selv i Udlandet, kan jeg næsten sige, har man dem ikke bedre, og det er væsentlig det private Initiativ, de skyldes deres Kraft og Blomstring. Nu er det sandt, at saaledes er Forholdet ikke længere. Den afdøde Hædersmand staar ikke længere i Spidsen for Anstalten, den ejes af hans Enke; der kan være Fare for, at den — man kan ikke vide, om hvor lang Tid — gaar over til et Bo, hvor der kan være umyndige; at en saadan Tilstand ikke kan vedvare, er en given Sag. Jeg havde nu helst set for mit Bedkommende, at den nuværende Forstander havde sagt: Jeg overtager Anstalten privat og arbejder videre dermed, saa vilde jeg ikke have betænkt mig paa at overlade ham den paa samme Maade, som den var hans Faders, men det har den paagældende Mand ikke villet, og hverken Udvalget eller Ministeren kan jo tvinge en Mand mod hans Vilje. Flertallet har derfor valgt den anden Udvej nemlig at lade Anstalten blive en selvejende Institution, hvor der ikke kan være Tale om den Mistænke om Egennytte, som altid kommer frem lige over for private, naar man da ikke staar over for en Mand med særlig Begavelse og Offerberedvillighed. For at bortfjerne endog Skinet af noget saadant har den Kellerske Familie ønsket, at Anstalten skulde overgaa til en selvejende Institution, og det er den Vej, som Flertallet nu har staaet ind paa i Tilslutning til Flertallet i Kommissionen. Men det er i alt Fald mit Ønske, og det er vel ogsaa den erede Ordførers, ligesom jeg antager, at det er Udvalgets Flertals Ønske, at den nuværende Leder i Virkeligheden væsentlig saar Ansvar for Virksomheden, den Mand, som vi nu haabe skal fortsætte og i det væsentlige være den ledende Kraft i denne Institution ogsaa i Fremtiden saaledes, at den bevares og yderligere udvikles, og at han i Virkeligheden beholder Initiativet til at udvikle den yderligere. — Det erede Medlem (Knudsen) kan ikke sige — han udtaler det i Betænkningen, men synes noget at være kommet bort deraf — at det endog